

荷 马

奥德赛

第十九至二十四卷

荷 马

奥德赛

第十九至二十四卷

王焕生 译

图书在版编目(CIP)数据

奥德赛 / (古希腊) 荷马著; 王焕生译. —上海:
上海人民出版社, 2013
(日知古典丛书)
书名原文: Odyssey
ISBN 978-7-208-11402-9

I. ①奥… II. ①荷… ②王… III. ①史诗—古希腊
IV. ①I545.22

中国版本图书馆CIP数据核字(2013)第090769号

责任编辑 马晓玲
装帧设计 王小阳
特约美编 设计·邱特聪
美术编辑 高 熹

世纪文景

奥德赛(全四册)
[古希腊] 荷马 著
王焕生 译

出 版 世纪出版集团 上海译文出版社 上海人民出版社
(200001 上海福建中路193号 www.ewen.cc)
出 品 世纪出版股份有限公司 北京世纪文景文化传播有限责任公司
(100013 北京朝阳区东土城路8号林达大厦A座4A)
发 行 世纪出版股份有限公司发行中心
印 刷 北京盛源印刷有限公司
制 版 北京百川东汇文化传媒有限公司
开 本 850×1168毫米 1/32
印 张 34.125
插 页 16
字 数 670,000
版 次 2014年7月第1版
印 次 2014年7月第1次印刷
I S B N 978-7-208-11402-9/I·1137
定 价 168.00元

荷 马

奥德赛

北京世纪文景文化传播有限责任公司 出品

试读结束：需要全本请在线购买：www.ertongbook.com

目 录

第十九至二十四卷

- 789 第十九卷 探隐情奥德修斯面见妻子不相认
839 第二十卷 暗夜沉沉忠心妻子梦眠思夫君
873 第二十一卷 佩涅洛佩强弓择偶难倒求婚者
909 第二十二卷 奥德修斯威镇厅堂诛戮求婚人
951 第二十三卷 叙说明证消释疑云夫妻终团圆
983 第二十四卷 神明干预化解仇怨君民缔和平
1026 译者注

附录

- 1030 古代地中海地区简图
1033 古希腊、拉丁、中文译音表
1035 专名索引

ΟΔΥΣΣΕΙΑ

奥德赛

XIX - XXIV

第十九至二十四卷

ΙΛΙΑΔΟΣ Τ

- Αὐτὰρ ὁ ἐν μεγάρῳ ὑπελείπετο δῖος Ὀδυσσεύς,
μνηστήρεσσι φόνον σὺν Ἀθήνῃ μερμηρίζων·
αἶψα δὲ Τηλέμαχον ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
“Τηλέμαχε, χρὴ τεύχε' ἀρήϊα κατθέμεν εἰσω
5 πάντα μάλ'· αὐτὰρ μνηστήρας μαλακοῖς ἐπέεσσι
παρφάσθαι, ὅτε κέν σε μεταλλῶσιν ποθέοντες·
' Ἐκ καπνοῦ κατέθηκ', ἐπεὶ οὐκέτι τοῖσιν ἐῶκει
οἰά ποτε Τροίηνδε κιῶν κατέλειπεν Ὀδυσσεύς,
ἀλλὰ κατήκισται, ὅσσον πυρὸς ἴκετ' αὐτμῆ·
10 πρὸς δ' ἔτι καὶ τόδε μείζον ἐνὶ φρεσὶν ἔβαλε δαίμων
μῆ πως οἴνωθέντες, ἔριν στήσαντες ἐν ὑμῖν,
ἀλλήλους τρώσητε καταισχύνητέ τε δαῖτα
καὶ μνηστύν· αὐτὸς γὰρ ἐφέλεκται ἄνδρα σίδηρος.”

- Ἵως φάτο, Τηλέμαχος δὲ φίλῳ ἐπεπέιθετο πατρί,
15 ἐκ δὲ καλεσσάμενος προσέφη τροφὸν Εὐρύκλειαν·
“Μαῖ', ἄγε δὴ μοι ἔρυσον ἐνὶ μεγάροισι γυναῖκας,

第十九卷

探隐情奥德修斯面见妻子不相认

这时神样的奥德修斯仍留在厅堂里，
为众求婚人谋划死亡，有雅典娜襄助，
他对特勒马科斯说出有翼飞翔的话语：
“特勒马科斯，我们必须把这里的武器
全部搬走，如果求婚人觉察问原因，
你可语气温和地向他们解释这样说：
‘我把它从烟尘中移走，因为它们
已不像奥德修斯前去特洛亚留下时那样，
长久被炉火燎熏，早已积满了尘垢。
克罗诺斯之子还引起我心中更大的忧虑，
担心你们纵饮之后可能起争执，
互相残杀致伤残，玷污盛筵和求婚，
因为铁制的武器本身常能诱人。’”

他这样说完，特勒马科斯遵从父命，
召唤奶妈欧律克勒娅，对她这样说：
“好奶妈，你现在让女仆们全都回屋，

ὄφρα κεν ἐς θάλαμον καταθείομαι ἔντεα πατρὸς
καλά, τὰ μοι κατὰ οἶκον ἀκηδέα καπνὸς ἀμέρδει
πατρὸς ἀποικομένιοι· ἐγὼ δ' ἔτι νῆπιος ἦα.

20 νῦν δ' ἐθέλω καταθέσθαι, ἴν' οὐ πυρὸς ἴξετ' αὐτμή·”

Τὸν δ' αὖτε προσέειπε φίλη τροφὸς Εὐρύκλεια·
“Αἶ γὰρ δὴ ποτε, τέκνον, ἐπιφροσύνας ἀνέλοιο
οἴκου κήδεσθαι καὶ κτήματα πάντα φυλάσσειν·
ἀλλ' ἄγε, τίς τοι ἔπειτα μετοικομένη φάος οἴσει;

25 δμῳὰς δ' οὐκ εἷας προβλωσκέμεν, αἶ κεν ἔφαινον·”

Τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἠῦδα·
“Ξεῖνος ὄδ'· οὐ γὰρ ἀεργὸν ἀνέξομαι ὅς κεν ἐμῆς γε
χοίνικος ἄπτηται, καὶ τηλόθεν εἰληλουθῶς·”

ᾧς ἄρ' ἐφώνησεν, τῇ δ' ἄπτερος ἔπλετο μῦθος·

30 κλήϊσεν δὲ θύρας μεγάρων εὖ ναιεταόντων.

τῷ δ' ἄρ' ἀναΐξαντ' Ὀδυσσεὺς καὶ φαίδιμος υἱὸς
ἐσφόρεον κόρυθᾶς τε καὶ ἀσπίδας ὀμφαλοέσσας
ἔγχεά τ' ὀξυόεντα· πάροιθε δὲ Παλλὰς Ἀθήνη,
χρύσειον λύχνον ἔχουσα, φάος περικαλλὲς ἐποίει.

35 δὴ τότε Τηλέμαχος προσεφώνεεν ὄν πατέρ' αἰψα·

“ὦ πάτερ, ἦ μέγα θαῦμα τόδ' ὀφθαλμοῖσιν ὀρῶμαι.
ἔμπης μοι τοῖχοι μεγάρων καλάι τε μεσόδμαι,
εἰλάτιναί τε δοκοί, καὶ κίονες ὑψόσ' ἔχοντες
φαίνοντ' ὀφθαλμοῖς ὡς εἰ πυρὸς αἰθομένιοι.

40 ἦ μάλα τις θεὸς ἔνδον, οἳ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσι·”

我好把父亲的精美武器搬进库房去，
父亲离家后未精心保管，让它们在厅里
被烟尘玷污，只因我当日还是孩子。
我现在要搬走它们，不再受火燎烟熏。” 20

慈爱的奶妈欧律克勒娅这样回答说：
“我的孩子，我多么希望你终于懂得
关心自己的家业，保护所有的财富。
只是请告诉我，哪个女仆掌灯伴随你？
你不让女仆们出屋，她们本该管照明。” 25

聪慧的特勒马科斯这时对奶妈这样说：
“这位客人可替代，他既然在我家吃饭，
尽管是外乡客，我也不能让他不干活。”

他这样说，奶妈啜嚅未敢再多言，
便把各间居住舒适的房门关上。 30

奥德修斯和光辉的儿子立即起身，
开始搬动那些头盔、突肚盾牌
和锋利的枪矛，由帕拉斯·雅典娜引路，
手擎黄金火炬，放射出优美的光辉。
这时特勒马科斯立即对父亲这样说： 35

“父亲，我亲眼所见一件惊人的奇事。
这厅堂里的墙壁、精美的屋顶横架木、
松木屋梁和根根直立的高大堂柱，
都在眼前生辉，有如炽烈的火焰。
定然有某位掌管广天的神明在这里。” 40

Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
 “Σίγα καὶ κατὰ σὸν νόον ἴσχανε μηδ' ἐρέεινε·
 αὕτη τοι δίκη ἔστί θεῶν, οἳ Ὀλυμπον ἔχουσιν.
 ἀλλὰ σὺ μὲν κατάλεξαι, ἐγὼ δ' ὑπολείψομαι αὐτοῦ,
 45 ὄφρα κ' ἔτι δμῳᾶς καὶ μητέρα σὴν ἐρεθίζω
 ἢ δέ μ' ὄδυρομένη εἰρήσεται ἀμφίς ἕκαστα.”

Ὡς φάτο, Τηλέμαχος δὲ διέκ μεγάροιο βεβήκει
 κείων ἐς θάλαμον, δαΐδων ὑπο λαμπομενάων,
 ἔνθα πάρος κοιμᾶθ', ὅτε μιν γλυκὺς ὕπνος ἰκάνοι·
 50 ἔνθ' ἄρα καὶ τότ' ἔλεκτο καὶ Ἡῶ διὰν ἔμιμνεν.
 αὐτὰρ ὁ ἐν μεγάρῳ ὑπελείπετο διὸς Ὀδυσσεύς,
 μνηστήρεσσι φόνον σὺν Αθήνῃ μερμηρίζων.

Ἡ δ' ἴεν ἐκ θαλάμοιο περίφρων Πηνελόπεια,
 Ἀρτέμιδι ἰκέλη ἠὲ χρυσέῃ Ἀφροδίτῃ.
 55 τῇ παρὰ μὲν κλισίῃν πυρὶ κάτθεσαν, ἔνθ' ἄρ' ἐφίζε,
 δινωτὴν ἐλέφαντι καὶ ἀργύρῳ ἦν ποτε τέκτων
 ποίησ' Ἰκμάλιος, καὶ ὑπὸ θοῆνυν ποσὶν ἦκε
 προσφύε' ἐξ αὐτῆς, ὅθ' ἐπὶ μέγα βάλλετο κῶας.
 ἔνθα καθέζετ' ἔπειτα περίφρων Πηνελόπεια.
 60 ἦλθον δὲ δμῳαὶ λευκῶλενοι ἐκ μεγάροιο.
 αἶ δ' ἀπὸ μὲν σῖτον πολὺν ἤρεον ἠδὲ τραπέζας
 καὶ δέπα, ἔνθεν ἄρ' ἄνδρες ὑπερμενέοντες ἔπινον·
 πῦρ δ' ἀπὸ λαμπτήρων χαμάδις βάλον, ἄλλα δ' ἐπ' αὐτῶν
 νήησαν ξύλα πολλά, φόως ἔμεν ἠδὲ θέρεσθαι.
 65 Ἡ δ' Ὀδυσῆ' ἐνένιπε Μελανθῷ δεῦτερον αὐτίς·

足智多谋的奥德修斯当时这样回答说：
 “别说话，把你的想法藏心里，不要询问。
 掌管奥林波斯的众神明自有行事的道理。
 只是你现在去睡觉，我还要留在这里，
 以便进一步试探众女仆和你的母亲。
 她会无限伤感地询问我种种事情。” 45

他这样说完，特勒马科斯走过厅堂，
 前往自己的寝间，火炬照耀他行进。
 他通常在那里安息，甜蜜的睡眠降临他。
 他这时在屋里躺下，等待神妙的黎明。 50
 这时神样的奥德修斯仍留在厅堂里，
 为众求婚人谋划死亡，有雅典娜襄助。

审慎的佩涅洛佩这时举步出寝间，
 有如阿尔特弥斯或黄金的阿佛罗狄忒。
 女侍们把她常坐的椅子摆放在火炉旁， 55
 椅上镶有象牙和白银。那座椅由巧匠
 伊克马利奥斯制作，下面配有搁脚凳，
 与座椅相连，椅面铺有宽厚的羊皮。
 审慎的佩涅洛佩这时在那椅上坐下。
 白臂的侍女们纷纷走出她们的房间。 60
 她们收起丰盛的餐食，清理餐桌
 和高傲的求婚人欢宴饮用的双重杯。
 她们把火钵的余烬倾倒地上，又添上
 许多柴薪，使得燃起的火焰更明亮。
 墨兰托这时再次凶狠地责骂奥德修斯：^[1] 65

“Ξεῖν’, ἔτι καὶ νῦν ἐνθάδ’ ἀνιήσεις διὰ νύκτα
 δινεύων κατὰ οἶκον, ὀπιπέυσεις δὲ γυναῖκας·
 ἀλλ’ ἔξελθε θύραζε, τάλαν, καὶ δαιτὸς ὄνησο·
 ἢ τάχα καὶ δαλῶ βεβλημένος εἶσθα θύραζε.”

- 70 Τὴν δ’ ἄρ’ ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
 “Δαιμονίη, τί μοι ᾧδ’ ἐπέχεις κεκοτηότι θυμῷ,
 ἦ ὅτι δὴ ῥυπόω, κακὰ δὲ χροῖ εἴματα εἶμαι,
 πτωχεύω δ’ ἀνὰ δῆμον· ἀναγκαίη γὰρ ἐπέιγει·
 τοιοῦτοι πτωχοὶ καὶ ἀλήμονες ἄνδρες ἔασι
 75 καὶ γὰρ ἐγὼ ποτε οἶκον ἐν ἀνθρώποισιν ἔναιον
 ὄλβιος ἀφνειὸν καὶ πολλάκι δόσκον ἀλήτη,
 τοίῳ ὅποῖος ἔοι καὶ ὅτευ κεχρημένος ἔλθοι·
 ἦσαν δὲ δμῶες μάλα μυριοί, ἄλλα τε πολλὰ
 οἰσὶν τ’ εὖ ζῶουσι καὶ ἀφνειοὶ καλέονται.
 80 ἀλλὰ Ζεὺς ἀλάπαξε Κρονίων· ἤθελε γὰρ πονεῖν
 τῷ νῦν μήποτε καὶ σύ, γύναι, ἀπὸ πᾶσαν ὀλέσσης
 ἀγλαΐην, τῇ νῦν γε μετὰ δμωῆσι κέκασσαι·
 μὴ πῶς τοι δέσποινα κοτεσσαμένη χαλεπήνη,
 ἢ Ὀδυσσεὺς ἔλθῃ· ἔτι γὰρ καὶ ἐλπίδος αἶσα.
 85 εἰ δ’ ὁ μὲν ὧς ἀπόλωλε καὶ οὐκέτι νόστιμός ἐστιν,
 ἀλλ’ ἤδη παῖς τοῖος Απόλλωνός γε ἔκητι,
 Τηλέμαχος· τὸν δ’ οὐ τις ἐνὶ μεγάροισι γυναικῶν
 λήθει ἀτασθάλλουσ’, ἐπεὶ οὐκέτι τηλίκος ἐστίν.”

- Ἵως φάτο, τοῦ δ’ ἤκουσε περίφρων Πηνελόπεια,
 90 ἀμφίπολον δ’ ἐνένιπεν ἔπος τ’ ἔφατ’ ἔκ τ’ ὀνόμαζε·

“外乡人，你是不是想整夜在这里烦人，在宅内到处乱走动，偷偷窥伺妇女们？你这可怜虫，快去门外，你没有少吃，否则你会很快尝火棍，不得不逃出门。”

足智多谋的奥德修斯侧目怒视这样说： 70
 “你这恶妇，为什么对我如此愤恨？是不是因为我浑身污秽，衣衫褴褛，到处乞求？可是我这样也是不得已。乞求者和游荡人通常都是这副模样。须知我先前在人间也居住高大宅邸，幸福而富有，经常资助这样的游荡者， 75
 不管他是什么人，因何需要来求助。我也曾拥有许多奴仆和能使人们生活富裕，被誉为富人的一切东西。可是克罗诺斯之子宙斯毁灭了一切， 80
 因此你切不可如此，女人啊，你也会失去现有的荣耀，虽然你现在超越众女奴。留心女主人有一天会生气对你不满意，或者奥德修斯会回返，希望未泯灭。即使他真的已故去，不可能再返回家园， 85
 可是由于阿波罗的眷佑，他还有儿子特勒马科斯，家里任何女奴作恶，都不可能把他瞒过，因为他已不是孩子。”

他这样说，审慎的佩涅洛佩听完，严厉谴责女仆，连声斥责这样说： 90

“Πάντως, θαρσαλέη, κύον ἀδεές, οὐ τί με λήθεις
 ἔρδουσα μέγα ἔργον, ὃ σῆ κεφαλῇ ἀναμάξεις·
 πάντα γὰρ εὖ ἤδησθ’ ἔπει ἐξ ἐμεῦ ἔκλυες αὐτῆς
 ὡς τὸν ξεῖνον ἔμελλον ἐνὶ μεγάροισιν ἑμοῖσιν
 95 ἀμφὶ πόσει εἴρεσθαι, ἔπει πυκινῶς ἀκάχημαι.”

Ἦ ῥα καὶ Εὐρυνόμην ταμίην πρὸς μῦθον ἔειπεν·
 “Εὐρυνόμη, φέρε δὴ δίφρον καὶ κῶας ἐπ’ αὐτοῦ,
 ὄφρα καθεζόμενος εἴπη ἔπος ἠδ’ ἐπακούσῃ
 ὁ ξεῖνος ἐμέθεν· ἐθέλω δέ μιν ἐξερέεσθαι.”

100 Ὡς ἔφαθ’, ἡ δὲ μάλ’ ὄτραλέως κατέθηκε φέρουσα
 δίφρον ἐὔξεστον καὶ ἐπ’ αὐτῷ κῶας ἔβαλλεν·
 ἔνθα καθέζετ’ ἔπειτα πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς,
 τοῖσι δὲ μύθων ἤρχε περίφρων Πηνελόπεια·
 “Ξεῖνε, τὸ μὲν σε πρῶτον ἐγὼν εἰρήσομαι αὐτῆ
 105 τίς πόθεν εἰς ἀνδρῶν; πόθι τοι πόλις ἠδὲ τοκῆς; ”

τὴν δ’ ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
 “ὦ γύναι, οὐκ ἄν τίς σε βροτῶν ἐπ’ ἀπίερανα γαῖαν
 νεικέοι· ἡ γάρ σευ κλέος οὐρανὸν εὐρὺν ἰκάνει,
 ὡς τέ τευ ἡ βασιλῆος ἀμύμονος, ὅς τε θεουδῆς
 110 ἀνδράσιν ἐν πολλοῖσι καὶ ἰφθίμοισιν ἀνάσσει
 εὐδικίας ἀνέχησι, φέρησι δὲ γαῖα μέλαινα
 πυρούς καὶ κριθάς, βρήθησι δὲ δένδρεα καρπῷ,
 τίκτη δ’ ἔμπεδα μῆλα, θάλασσα δὲ παρέχη ἰχθύς
 ἐξ εὐηγεσίης, ἀρετῶσι δὲ λαοὶ ὑπ’ αὐτοῦ.

“无耻的东西，大胆的恶狗，你的罪行
难把我瞒过，你得用你的生命来偿付。
你都清楚地知道，你曾听见我说过，
我想在自己家里向这位外乡人打听
丈夫的消息，无限的忧伤纠缠着我。”

95

这时她对女管家欧律诺墨这样吩咐：
“欧律诺墨，去端张座椅，铺上羊皮，
好让这个外乡人坐下来叙说经历，
也听我说话，因为我想询问他事情。”

她这样吩咐，奶妈迅速端来一张
光亮的座椅放下，在椅上铺上羊皮，
历尽艰辛的神样的奥德修斯在上面坐下。
审慎的佩涅洛佩开言对众人这样说：
“外乡人，我首先要亲自向你询问一事：
你是何人何部族？城邦父母在何方？”

100

105

足智多谋的奥德修斯这样回答说：
“尊敬的夫人，大地广袤，人们对你
无可指责，你的伟名达广阔的天宇，
如同一位无瑕的国王，敬畏神明，
统治无法胜计的豪强勇敢的人们，
执法公允，黝黑的土地为他奉献
小麦和大麦，树木垂挂累累硕果，
健壮的羊群不断繁衍，大海育鱼群，
人民在他的统治下兴旺昌盛享安宁。”

110